

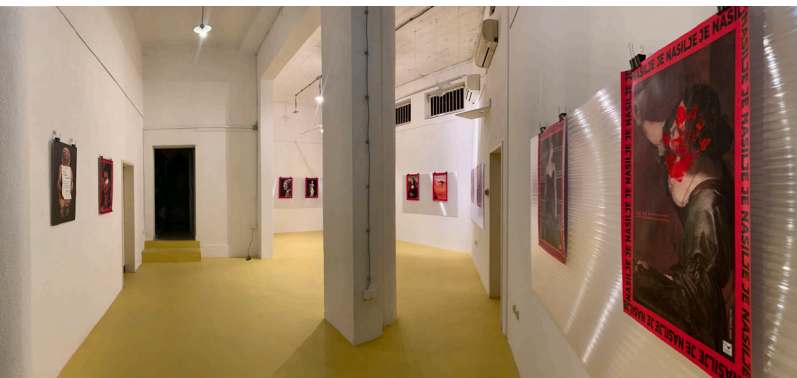
Galerija CTRL+Z Odsjeka za dizajn vizualnih komunikacija Umjetničke akademije u Splitu

Galerija CTRL+Z smještena je u Zagrebačkoj 3, u samom centru Grada, pri Odsjeku za dizajn vizualnih komunikacija (DVK) Umjetničke akademije u Splitu, u prostoru u kojem je svojedobno djelovala galerija „Bez naziva“. Preseljenjem Odsjeka na tu adresu galerijski prostor jedno se vrijeme nastavio koristiti, ali samo za događanja namijenjena isključivo studentima i nastavnicima Odsjeka.

S vremenom se Galerija djelomično opremila i uredila te je nabavljena profesionalnija izložbena rasvjeta, čime su se stvorile okolnosti da se otvori i za javnost. Studenti internim natječajem odabiru ime za novu galeriju: CTRL+Z, a Nikola Mikulić dizajnira logotip.

Novonastala Galerija otvara se za javnost u siječnju 2022. godine s gostujućom izložbom plakata nastalih u povodu Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama. Radove su dizajnirali učenici Škole primijenjenih umjetnosti i dizajna iz Pule pod mentorstvom prof. Andija Pekice, a otvaranje nove galerije u samom centru Grada naišlo je na priličan interes medija koji su izložbu popratili svojim člancima i objavama.

Od samog početka Galerija pokazuje neke izlagačke specifičnosti koje ju odlikuju i po kojima se razlikuje od drugih izložbenih prostora u Splitu. Prva jest to što se bavi izlaganjem radova i projekata dominantno vezanih za područje dizajna vizualnih komunikacija i srodnih kulturno-umjetničkih praksa. Osim te specifičnosti vezane za domenu interesa, odnosno područje djelovanja, druga je specifičnost inzistiranje na didaktičkoj dimenziji velikog dijela izložaba realiziranih tijekom godina. Treća karakteristika jest činjenica da izloženi dizajnerski radovi nisu komercijalnog karaktera, već se često bave temama vezanima za društvenu ravnopravnost i/ili okolišnu održivost. Ta tematska specifičnost nije slučajna, već je odraz općenitijeg pristupa obrazovanju u području dizajna koji je prisutan na Odsjeku, a vezan je za viziju struke kao društveno odgovorne i relevantne. Spomenuti didaktički aspekt vrlo je važan u koncipiranju programa i planiranju djelovanja Galerije, a manifestira se na tri načina. Prvi proizlazi iz činjenice da su na velikom broju izložaba predstavljeni radovi studenata iz Splita, zemlje i inozemstva. Time se šira publika upoznaje s djelovanjem Odsjeka, ali i s rezultatima didaktičkih procesa koji se odvijaju unutar drugih studija dizajna. Izlažu se radovi nastali u redovitoj nastavi, kao na primjer izložba „EVO!“, na kojoj je predstavljen odabir studentskih radova iz kolegija Elementi vizualnog oblikovanja pod mentorstvom profesorice Ljubice Marčetić Marinović ili izložba „Symbiosis“, koja predstavlja završni rad dizajnerice Syrie Sassonia, realiziran pod mentorstvom prof. Susanne Cerri pri studiju dizajna Fakulteta arhitekture u Firenci. Spomenuto je samo nekoliko recentnijih među brojnim kvalitetnim izložbama realiziranim tijekom godina djelovanja Galerije.

Slika 1. Plakati učenika ŠPUD iz Pule - prva izložba otvorena za javnost u novonastaloj galeriji CTRL+Z

Slika 2. EVO! izložba radova nastalih kroz nastavu na predmetu Elementi vizualnog oblikovanja

Slika 4. Detalj s izložbe radova nastalih na radionici Čekić i dlijeto - osnove klesanja slova koju je vodio grafički dizajner Marko Hrastovec

Slika 3. Symbiosis - završni rad Siriye Sassonia nastao na studiju dizajna pri Fakultetu arhitekture u Firenci

Drugi aspekt koji afirmira didaktički karakter Galerije očituje se u kustoskom pristupu pojedinim izložbama. Naime, kad god je to moguće, inzistira se na predstavljanju i pojašnjavanju procesa kojim se došlo do rezultata, a ne isključivo na finalnom proizvodu. Takav pristup osobito je zanimljiv u situacijama kada se izlažu rezultati radionica koje Odsjek često organizira pozivajući za mentore relevantne nastavnike i dizajnere iz zemlje i inozemstva. S obzirom na to da je na radionice moguće prihvatiti ograničen broj studenata, takvim izložbenim konceptom koji stavlja naglasak na ilustraciju radnog procesa, od radionice u konačnici profitiraju studenti Odsjeka, ali i šira publika.

Treći didaktički aspekt Galerije vezan je za činjenicu da su studenti uključeni u proces realizacije izložaba, i to u svim njegovim fazama. Sudjeluju u koncipiranju i izvođenju izložbenog postava, dizajnu izložbene grafike, objavljuju najave na društvenim mrežama, komuniciraju s medijima i kulturnim platformama, dokumentiraju tijekom izložbe i za nju vezane događaje i sl. Na taj se način upoznaju s izlagačkim procesom i načinima prezentiranja radova stječući znanje koje će im biti korisno u budućem profesionalnom djelovanju.

Slika 5. Studenti rade na postavljanju izložbe Signali, bitovi i surogati - Katalog elektro-entiteta S2 kolektiva Radiona

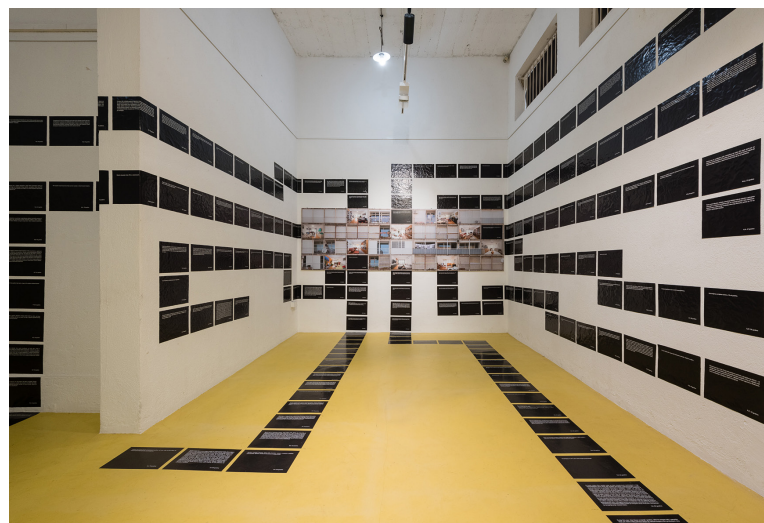
Iako su u sklopu programa dominantno zastupljeni radovi s područja dizajna vizualnih komunikacija, predstavljeni su i radovi nastali unutar drugih bliskih studijskih programa (npr. izložba rada „Echoes of Power“, nastalog u sklopu

nastave na Fakultetu arhitekture u Ljubljani pod mentorstvom dr. sc. Špele Hudnik ili izložba grafika nastalih na rezidenciji u Belgiji studenata Odsjeka likovne kulture i likovne umjetnosti UMAS-a i njihovih nastavnika, prof. art. Maje Zemunik i prof. art. Edvina Dragičevića.

Slika 6. Detalj s izložbe Echoes of Power studenata Fakulteta arhitekture u Ljubljani

Otvorenost prema drugim područjima iščitava se i u činjenici da Galerija unutar svojeg programa predviđa i izložbe autora čiji je rad blizak području dizajna. Tako su, primjerice, predstavljeni radovi umjetnika Borisa Šituma s izložbom „Glasnik“; „Zamišljene budućnosti (Zagreb)“ umjetnika Darka Fritza, „Inteligencija/interpretacija“ arhitektice Jelene Zanchi, Graphic poem „Divina commedia – Inferno“ talijanskog ilustratora Emilija Guazzonea, „Signali, bitovi i surogati: Katalog elektro-entiteta S/2“ zagrebačkog kolektiva Radiona. Te izložbe, međusobno veoma različite, manifestacija su širine interesa i smjerova promišljanja prisutnih unutar Odsjeka i odraz su interdisciplinarnog pristupa podučavanju.

Slika 7. Site-specific rad Jelene Zanchi naslova Inteligencija-interpretacija realiziran povodom Festivala znanosti 2024. godine

Iako je izložbena aktivnost primarna aktivnost Galerije, ona se u konačnici ne treba promatrati kao monofunkcionalan, statičan sadržaj, već više kao platforma za debatu o temama zastupljenima na izložbama te o dizajnu i njegovoj ulozi u društvu. Izložbe su gotovo uvijek praćene razgovorom s autorom ili mentorom, organiziraju se vođene posjete za grupe te razgovori i predavanja vezana uz teme izložaba.

Slika 8. Profesor Boštjan Kenda predstavlja radove nastale pri Akademiji likovnih umjetnosti i dizajna u Ljubljani i na ljetnoj školi Design+Science

Slika 9. Predavanje i razgovor studenata DVK s talijanskim ilustratorom Emiliom Guazzone

Događaji u CTRL+Z s jedne se strane mogu promatrati kao odraz onoga što se događa u nastavnim procesima pri Odsjeku DVK-a i pri raznim drugim dizajnerskim školama, a s druge strane izložbeni program dijelom odražava i etički *credo* Odsjeka koji se manifestira u čestoj prisutnosti izložaba koje se bave društveno relevantnim temama.

Tijekom četiriju godina kontinuiranog djelovanja postavljeno je trideset izložaba koje sve nažalost nije moguće komentirati unutar ovog osvrta koliko god one pozornosti svojom kvalitetom zasluživale. CTRL+Z ima svoju mrežnu stranicu unutar mrežne stranice UMAS-a te svoj profil na Facebooku i Instagramu, gdje je moguće imati uvid u dosadašnje aktivnosti. Za odabir izložaba zaslužan je i odgovoran galerijski savjet u sastavu: Maris Cilić, Dejan Kršić i voditeljica galerije Jelena Zanchi.

Od samog početka relevantnost ove kulturne inicijative prepoznalo je Ministarstvo kulture i medija, koje sufinancira Galeriju od prvih dana njezina javnog djelovanja omogućivši joj da tijekom godina postane relevantan promotor vizualne kulture i značajan akter splitske kulturne scene.

Jelena ZANCHI